

[Aage Frandsen.]

foretagende, der vil være i stand til nogenlunde uændret at anvende virksomhedens hidtidige produktionsapparat og arbejdskraft.

En måde at forhindre et multinationalt selskabs forsøg på at nedlægge en arbejdsplads totalt kunne være at benytte sig af grundlovens § 73 og ved lov ekspropriere virksomheden med henvisning til, at almenvellet kræver dette.

Formanden:

Spørgsmålet vil blive besvaret af handelsministeren.

Aage Frandsen (SF):

Baggrunden for mit spørgsmål er, at vi i øjeblikket ser en række virksomheder gå ned. Nogle går ned, fordi der er tale om, at indtjeningen i de pågældende virksomheder, profitten, er for lav, men andre virksomheder går i øjeblikket ned, fordi man fra virksomhedsledelsen, f. eks. multinationale selskaber, er interesseret i at lukke virksomheden for at koncentrere produktionen et andet sted end f. eks. i Danmark.

Et af de eksempler, jeg har nævnt i min begrundelse, er i sin tid General Motors lukning. Der er også Rank Arena i Horsens, og selv om det har været fremme, at man fra Rank Arenas side gerne vil sælge, også til en konkurrerende virksomhed, ændrer det ikke det principielle i det, at vi vil komme ud for, at man fra et multinationalt selskabs side ønsker at lukke produktionen i Danmark, uanset om der står en arbejdsplads med et udmærket produktionsapparat og med en udmærket arbejdskraft. Derfor synes jeg, det var værd at overveje at bruge, som jeg har nævnt i min begrundelse, grundlovens § 73s mulighed for at ekspropriere.

I øjeblikket er det sådan, at vi i henhold til lov kan ekspropriere, både når det drejer sig om kirkegårde, om skoler og om trafik anlæg. Spørgsmålet er her: er der ikke tale om, at almenvellet i det pågældende område siger, at nu må samfundet gribe ind og sikre, at den pågældende arbejdsplads fortsat eksisterer?

Handelsministeren (Nyboe Andersen):

Hr. Aage Frandsen ønsker mit syn på det principielle spørgsmål, om man bør skaffe

sig hjemmel til at forhindre, at en virksomhed nedlægges, hvis der er mulighed for at få den solgt til en konkurrerende virksomhed.

Svaret må være, at omstændighederne i forbindelse med salg af virksomheder ofte kan være særdeles komplicerede, også når det gælder det spørgsmål, om det er hensyn af konkurrencemæssig karakter, der i givet fald hindrer et salg, eller om det i virkeligheden er andre hensyn, der er afgørende. Jeg tvivler overordentlig meget på, at man fra det offentliges side skulle kunne tilvejebringe et grundlag for indgriben, der er tilstrækkelig klart, og jeg finder det ikke realistisk at forestille sig, at man skulle kunne skride til ekspropriation efter grundlovens § 73 i en sådan sammenhæng.

Aage Frandsen (SF):

Nu er det selvfølgelig rigtigt, at det ikke er helt klart, hvad grundlovens § 73 tænker på med almenvellet, men hvis vi ser på grundlovens § 75, som er den grundlovsparagraf, der antyder — den sikrer ikke, men antyder — at man skal sikre folk beskæftigelse, så bruger den netop begrebet almenvellet. Der står i grundlovens § 75, stk. 1:

„Til fremme af almenvellet bør det tilstræbes, at enhver arbejdsduelig borger har mulighed for arbejde på vilkår, der betrykker hans tilværelse.“

Og da er det altså, at grundlovens § 75, stk. 1, allerede antyder, at når det drejer sig om en arbejdsplads, drejer sig om arbejde, drejer sig om sikkerhed med hensyn til fast arbejde, så siger man, at almenvellet kræver det, og så er det, vi har § 73, stk. 1, der giver mulighed for at ekspropriere, når det drejer sig om almenvellet.

Derfor vil jeg tillade mig igen at stille spørgsmålet, om ikke det var rimeligt at prøve at få en lovhjemmel i henhold til grundloven for derved at sikre arbejdspladser, ikke bare når det drejer sig om Rank Arena, som måske alligevel kan sikres, men også ud i fremtiden, hvor jeg tror vi kommer ud for, at en række arbejdspladser bliver nedlagt. Det er da rigtigt, at det er ikke let at konstatere, med hvilken begrundelse en virksomhed nedlægges, men vi har i hvert tilfælde set flere antydninger af både i forbindelse med General Motors' lukning og også med Rank Arenas, at man ikke var interesseret. Hvis man forstår arbejdsgiver-